

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Acta Synodalia Osnabrvngensis Ecclesiae, Ab Anno Christi
MDCXXVIII.**

Brogberen, Johannes

Coloniae Agrippinae, 1657

Capitvla Sev Rvbricae Statvtorvm Ecclesiae Coloniensis, Editorum à bonae memoriae D. Engilberto Archiepiscopo Coloniensi; Quae facta Provincialia per D. Henricvm Archiepiscopum Coloniensem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14298

vemus, ac insurgentium contra ipsam conatus & appetitus noxios, etiam poenarum adjectionibus refrenemus. Sane jam dudum felicitis recordationis D. Engilbertus, Coloniensis Archiepiscopus, Prædecessor Noster, speculator providus, & subditorum suorum Defensor inclytus, ad manutenendam & defendendam libertatem & immunitatem Ecclesiarum & Ecclesiasticarum Personarum, ac eorum qui in fortem * Domini sunt vocati, complura (ultra provisiones tam Iuris Canonici quam Civilis) statuta Synodalia, non tam salubria & utilia quam necessaria, promulgavit; eaque poenarum adjectionibus, sicut erat expediens, vallavit provide & consulte. Quæ de consilio & consensu Nostri Capituli Coloniensis, ac venerabilium Patrum Dominorum * Godefridi Osnaburgensis, * Godefridi Mindensis, ac Procuratorum venerabilium Dominorum Adolphi Leodiensis, & * Ludovici Monasteriensis Ecclesiarum Episcoporum, Nostrorum Suffraganeorum, & Procuratorum Ecclesiæ Trajectensis, ipsa Trajectensi Sede vacante, in præsentis Nostri Concilio Provinciali congregatorum, salvis prædictorum Suffraganeorum Nostrorum statutis Synodalibus, si quæ habent, eis & eorum Ecclesiis, Monasteriis, & piis locis, Ecclesiasticisque personis, plenius providentibus; quibus per præsentem præjudicari non intendimus, sed ea in suo robore volumus permanere: autoritate præsentium duximus approbanda, innovanda, & autorizanda, ac ad totam Nostram Provinciam, ut uniformitas in ea inducatur, in omnibus suis modo & forma & tenoribus extendenda: ipsaque ad totam Nostram Provinciam extendimus per præsentem; decernentes, ea, ut Provincialia statuta & decreta, amodo debere firmiter teneri & observari. Quorum quidem statutorum tenor, de verbo ad verbum, dinoscitur esse talis.

CAPITULA SEU RVBRICÆ STATVTORVM

Ecclesiæ Coloniensis,

Editorum à bonæ memoriæ

D. ENGILBERTO

Archiepiscopo Coloniensi;

Quæ facta Provincialia per

D. HENRICVM

Archiepiscopum Coloniensem.

Contra eos, qui manus in Clericos vel personas Ecclesiasticas iniiciunt temere violentas. 1

Contra incendiarios & effraiores Ecclesiarum & Monasteriorum, & bonorum Ecclesiasticorum. 2
 Contra Violatores immunitatum & Dotum Ecclesiarum. 3
 Contra raptores & invasores Bonorum Ecclesiarum & Ecclesiasticarum personarum. 4
 Contra detentores seu subtrahentes Decimarum. 5
 Contra Nobiles, in expeditionibus damna personis Ecclesiasticis in Curtiis earum inferentes. 6
 Contra illos, qui se de Bonis Clericorum, sive in vita sive in morte, introuitunt. 7
 Vi Bona Clericorum transeant sine telonio libera & absoluta. 8
 Ne Clerici vel Religiosi trahantur ad iudicium seculare. 9
 Contra Clericos, qui personas Ecclesiasticas ratione Bonorum suorum vocant ad forum seculare. 10
 Contra eos, qui Clericos quacunque ratione ad forum seculare traxerint. 11
 Vi similiter contra occupantes & arrestantes Bona Ecclesiarum procedatur. 12
 Vi Iudices Ecclesiastici & Prælati Ecclesiarum, Laicis, contra Clericos causam habentibus, faciant iustitiam expeditam. 13
 Contra impediētes & turbantes celebrationes sanctarum Synodorum. 14
 Vi Prælati jurisdictione sua libere usantur in terminis, eorum jurisdictioni subiectis. 15
 Vi Iudices Ecclesiastici fraudem in iudiciis suis non committant. 16
 Ne iudices Ecclesiastici se de causis ad forum seculare spectantibus introuitunt. 17
 Contra impediētes Ecclesiasticorum Iudicum jurisdictionem & executionem sententiarum. 18
 Contra eos, qui Clericos non sine violenta manuum iniectione capiunt & detinent. 19
 Processus forma contra eosdem. 20
 Si propter captiuitatem Clerici, locus aliquis per mensem manserit interdicitus. 21
 Si Decanatus per quindenam maneat interdicitus. 22
 Si, captiuantes Clericum, per duos menses excommunicati fuerint. 23
 Ne filii vel filia Clericos captiuantium, & per annum excommunicatorum, ad Ordines vel ad Beneficia admittantur. 24
 Vi feuda Ecclesiastica ab his, qui per annum contumaciter Excommunicationem sustinuerint, ad Ecclesias revertantur. 25
 Mitigationes pro fratribus & sororibus ac aliis personis factæ, si se voluerint intra annum Canonice expurgare. 26
 Si Clericum in alia Diocesi capi, vel, in ista captum, ad aliam Diocesim deduci contingat. 27
 Contra occisores & mutilatores Clericorum. 28
 Contra occisores Clericorum, per annum in Excommunicatione existentes. 29
 Contra eos, qui minas intulerint personis Ecclesiasticis de corpore vel de rebus. 30
 Contra eos Clericos, qui sacrilegium in Clericos committere non verentur. 31

- Contra Clericum, qui, occasione alicujus quæstionis, Clericum aliquem captivaverit.* 32
Contra Clericos, qui mutilant vel occidunt Cler. 33
De litigantibus super una Præbenda in aliqua Ecclesia Diocesis Colonienfis. 34
Ne aliquis Clericus sacrilegis seu excommunicatis aut usurariis assistat, vel eos defendat. 35
Ne Clerici, Capellani Nobilium excommunicatorum, cum ipsis dominis suis ultra mensem permaneant. 36
Contra eos, qui sententiam Excommunicationis damnabiliter vitpendunt. 37
Contra computrescentes in Excommunicatione ultra annum, quomodo procedendum. 38
Vt Prælati & qualibet Ecclesiastica persone ad observationem statutorum istorum fideliter teneantur. 39
Contra Clericos, in executionibus sententiarum remissos, & sententias ipsas modo debito non servantes. 40
Contra eos, qui in loco interdicto celebraverint. 41
Vt, percepto foresaeto, statim cessetur à Divinis, ne quis possit se per crassam ignorantiam excusare. 42
Vt hæc statuta ad personas Ecclesiasticas cujuscunque Ordinis extendantur. 43
Vt hæc statuta, ne aliquem latere possint, tam in Capitulis quam in aliis locis, sepius publicentur. 44
Vt nomina sacrilegorum, posita in Registro, sepius recitentur. 45

STATUTA
 D. ENGILBERTI
 ARCHIEPISCOPI
 COLONIENSIS.

In Nomine Domini, Amen.

ENGILBERTVS, Dei gratia sanctæ Colonienfis Ecclesiæ Archiepiscopus, sacri Imperii per Italiam Archicancellarius. Quamvis ad manutenendam ac defendendam Immunitatem, & ad conservandum Ius & libertatem Ecclesiarum ipsarum & Ecclesiasticarum personarum, & eorum qui in sortem Domini sunt vocati, plurima tam Canonica quam Legalia edita sint Statuta, & diversæ etiam à diversis Nostris Prædecessoribus ac Majoribus super hoc Provisiones emanarint; tamen, quia excrecente malitia quorundam, zelum Dei non habentium, nova gravamina, exactiones & adventiones pravæ & detestabiles contra Ecclesiã Dei & Ecclesiasticas personas machinantium, ipsa Ecclesia per Statuta & provisiones hujusmodi, à suis oppressionibus, quas patitur à diversis, nullatenus sublevarur: Nos, considerantes, quod contra diversas & innumerabiles tribulationes & injurias, quas à nonnullis (qui nomen Domini in vacuum recipere non formidant, & solo nomi-

ne se gloriantur Christianos,) Ecclesiis & Ecclesiasticis personis frequenter, & maxime modernis temporibus, inferuntur, paucissimi, immo nulli etiam Ecclesiæ Devotorum se opponunt, licet ex debito omnes ad hoc sint obligati, & maxime locorum moderatores & Iudices seculares, qui ex Imperiali etiam Constitutione, ad ulciscendum Ecclesiarum & Ecclesiæ Ministrorum injurias in sacrilegos sunt adstricti, non expectato quod ab eis ultio injuriarum exposcatur; propter quod contingit, malos in malo plus animari, & Ecclesiam, cum non sit qui consoletur eam, sentire in rebus & personis multiplex detrimentum. Volentes itaque incursum malorum, se erigentium ex adverso contra Ecclesiam Dei & Ecclesiasticam libertatem, coërcitione, qua possumus, obviare; salvis & in suo robore duraturis Constitutionibus & Ordinationibus Prædecessorum Nostrorum, per quas Ecclesiis & Ecclesiasticis personis in suis Libertatibus est prospectum; quas nos innovamus & approbamus, & præcipimus per Nostram Civitatem & Diocesim inviolabiliter observari; salvis etiam Turibus Prælatorum & Ecclesiarum consuetudinibus, licitis & honestis Electionibus, tam in Prælaturis quam aliis Beneficiis, correctionibus & Ordinationibus, ac aliis libertatibus hucusque in Ecclesiis habitis & servatis; quæ omnia & singula ipsis Ecclesiis & Ecclesiasticis personis confirmamus, & firma ac illibata volumus permanere: De communi consilio & assensu Capituli Nostræ & omnium Prælatorum & Ecclesiarum & Cleri Civitatis & Diocesis Colonienfis, & ad illorum sollicitam instantiam, ut Præsumptorum coërceatur audacia, & possint viri Ecclesiastici tuti inter improbos Divinis Obsequiis ferventius infundare;

I. *Contra eos, qui manus in Clericos vel Personas Ecclesiasticas injiciunt temere violentas.*

STatuimus, ut sacrilegi, qui, suadente diabolo, Dei timore postposito, manus injiciunt in Clericum vel alias personas Ecclesiasticas & Religiosas, temere violentas, & ex hoc incidunt in Excommunicationis sententiam Canonis jam prolata, per frequentem denunciationem & communionis denegationem, Reconciliationis gratiam quærere, & de offensa satisfacere compellantur: cum de injectione hujusmodi confiterit per facti evidentiam, vel publicam famam, vel aliam fidem, coram loci Ordinario faciendam per juramentum injuriam passi, si fuerit persona honesta & fide digna; vel per testes in loco, in quo sacrilegi domicilium habuerint, & in quo sacrilegium committitur: si committens, dominus loci fuerit, cessetur à Divinis; & ipsi sacrilegi per omnes Ecclesias Conventuales & Parochiales ac Capellas Civitatis Colonienfis (si injuria

Excommunicati qui quomodo ad satisfactionem compellendi.